

حکمت این که خداوند از شرارت شیاطین ممانعت نمی‌کند

وجود دشمنان در مقابل مکتب انبیاء مخلوق خداست و شیطان می‌تواند در مقابل مکتب آنان فعالیت کند و مردم را از هدایت باز دارد و این که خداوند مانع کار آن‌ها نمی‌شود دارای حکمتی است.

وجود دشمنان در مقابل مکتب انبیاء مخلوق خداست و شیطان می‌تواند در مقابل مکتب آنان فعالیت کند و مردم را از هدایت باز دارد و این که خداوند مانع کار آن‌ها نمی‌شود دارای حکمتی است.

به گزارش خبرگزاری بین‌المللی قرآن (ایکنا)، آیت‌الله ری‌شهری، در جلسه اخیر تفسیر قرآن، در ادامه تفسیر سوره مبارکه حمد، اظهار کرد: تاکنون هشت مبحث از مباحث مرتبط با تفسیر آیه نورانی «اهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ؛ ما را به راه راست هدایت فرما» (الفاتحه/6) شامل «واژه‌شناسی هدایت»، «هدایت در قرآن»، «واژه‌شناسی صراط و مستقیم»، «کاربردهای هدایت در قرآن»، «مقصود از صراط مستقیم»، «مقصد صراط مستقیم»، «ویژگی‌های صراط مستقیم» و «راهنمایان صراط مستقیم» مورد بحث و بررسی قرار گرفته و اکنون نهمین مبحث را مورد بررسی قرار خواهیم داد.

آیت‌الله ری‌شهری ادامه داد: مبحث نهم، «بازدارندگان صراط مستقیم» و کسانی هستند که مانع حرکت انسان در راه راست می‌شوند. در مقابل پیامبران که نمایندگان خدا برای هدایت انسان به صراط مستقیم هستند، دشمنان پیامبران که خداوند، آن‌ها را شیاطین انس و جن نامیده است، مردم را از انتخاب صراط مستقیم باز می‌دارند.

تصریح قرآن به وجود افرادی که مانع حرکت در صراط مستقیم‌اند

وی افزود: در قرآن آمده است: «وَكَذَلِكَ جَعَلْنَا لِكُلِّ نَبِيٍّ عَدُوًّا شَيَاطِينَ الْإِنسِ وَالْجِنِّ يُوحِي بَعْضُهُمْ إِلَى بَعْضٍ زُخْرُفَ الْقَوْلِ غُرُورًا وَتَوَلَّى شَاءَ رَبِّكَ مَا فَعَلُوهُ فَذَرْهُمْ وَمَا يَفْتَرُونَ؛ و بدین‌گونه برای هر پیامبری دشمنی از شیطان‌های انس و جن برگماشتیم، بعضی از آن‌ها به بعضی برای فریب [یکدیگر] سخنان آراسته القا می‌کنند و اگر پروردگار تو می‌خواست، چنین نمی‌کردند پس آنان را با آنچه به دروغ می‌سازند واگذار» (الأنعام/112). این آیه به روشنی بر این موضوع دلالت می‌کند که افرادی هستند که مانع حرکت انسان در صراط مستقیم الهی می‌شوند.

وی ادامه داد: برای توضیح این آیه، سه نکته قابل توجه است. نکته اول، این است که وجود عوامل گمراه‌کننده در نظام آفرینش، سنت الهی است و هدف این است که در نظام آفرینش، تنها پیغمبرانی نباشند که مردم را هدایت کنند، بلکه باید عده‌ای هم برای گمراه کردن مردم باشند و این هم حکمت دارد و این کار خداوند است.

عوامل گمراه‌کننده؛ مخلوق خدا، اما نه منسوب به خدا

ری‌شهری تاکید کرد: اینکه ما می‌بینیم شیاطین بزرگ و در راس آن‌ها امریکا در برابر مکتب اسلام قد علم کرده‌اند، این خواست الهی است و حتما حکمتی دارد که خدا جلوی آن‌ها را نمی‌گیرد. نکته دوم، این است که عوامل گمراه‌کننده، مخلوق خدا هستند، اما منسوب به خدا نیستند. اینکه در مقابل مکتب انبیاء دشمن وجود دارد و شیطان می‌تواند در مقابل مکتب آنان فعالیت کند و مردم را از هدایت باز دارد، مخلوق خداست، اما خواسته نیست.

وی افزود: مستکبرین جهان و در راس آن‌ها امریکا را خدا خلق کرده است ما نمی‌توانیم بگوئیم بدی یک خالق و خوبی یک خالق دیگر دارد، اما این‌ها منسوب به خدا نیستند؛ مثلاً یزید و فرعون مجبور نبودند آن کارها را انجام دهند، بلکه دارای اختیار بودند؛ بنابراین چون مستکبرین و شیاطین جن و انس دارای اراده هستند کارهایشان منسوب به خدا نیست.

روایت امام صادق(ع) درباره انتساب شر به فاعل آن

آیت‌الله ری‌شهری عنوان کرد: در کتاب کافی، جلد سه صفحه 310 از امام صادق(ع) نقل شده است که می‌فرمایند: «خدایا خیر در دستان توست ولیکن شر منسوب به تو نیست بلکه به آن عوامل شری منسوب است که این کارها را انجام می‌دهند». اگر خدا بخواهد می‌تواند جلوی آن‌ها را بگیرد اما این کار را انجام نمی‌دهد و مانع کار آن‌ها نمی‌شود و این کار دارای حکمت است. وی در ادامه به تبیین مفهوم واژه شیطان پرداخت و اظهار کرد: شیطان یعنی شریر و وجودی که شر از آن می‌بارد. شیاطین شامل شیطان‌های جن و انس می‌شوند در هر زمانی، شیطانی در میان جوامع پیدا می‌شود که در حال حاضر این شیطان، آمریکاست. کلمه شیطان از نظر قرآن، هم به انسان‌های شیطان صفت و هم به شیطان‌های جنی اطلاق می‌شود اما ابلیس، اسم خاص شیطانی است که آدم را وسوسه و وادار به خوردن شجره ممنوعه کرد.

وی ادامه داد: نکته سوم در این آیه، «زُخْرُفَ الْقَوْلِ یعنی سخنان آراسته» است؛ مثلاً می‌گویند ما طرفدار حقوق بشر، عدالت و دموکراسی هستیم. این سخنان، در ظاهر حرف‌های زیبا هستند، اما در باطن، هدف این سخنان، همان کارهایی است که فرعون، در زمان حضرت موسی(ع) انجام می‌داد. اینان با این ظاهر فریبنده می‌خواهند اهداف استعماری خود را انجام دهند.